

1.710 7555
Βολια
26/9/08
Τιμολογίο

Τέλος στην εικονική πραγματικότητα

του Κώστα Σημίτη

Ζούμε σε μια εικονική πραγματικότητα έργων, επιτυχιών και υψηλών αποδόσεων. Η αλήθεια είναι όμως πικρή. Το έργο μιας κυβέρνησης δεν συνίσταται μόνο σε όσα ορατά και μετρήσιμα έχει να επιδείξει. Προκύπτει και από πολλά άλλα, καθοριστικά για μια κοινωνία, που όμως δεν μπορούν να προσδιορισθούν και να αποτιμηθούν με ακρίβεια. Παραδείγματα αποτελούν η εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς, το κύρος της χώρας και η αξιοπιστία των κανόνων της κοινωνικής ζωής. Η οπισθοδρόμηση της χώρας στα χρόνια διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας είναι ανησυχητική και εμφανής σε όλα τα επίπεδα, αλλά ιδίως στον τομέα των κοινωνικών στάσεων και αντιλήψεων που διαμόρφωσε.

Η Ελλάδα μέσα στα τελευταία τρία χρόνια έχασε τη δυναμική και τη θέληση να αλλάξει, να δημιουργεί και να προχωρά με αυτοπεποίθηση στο αύριο της Ενωμένης Ευρώπης. Είναι μια χώρα, που αισθάνεται στο περιθώριο, με τον ρόλο της περιορισμένο σε ό,τι την αφορά άμεσα και διαρκή ανησυχία για όσα μπορούν να της συμβούν από πρωτοβουλίες άλλων. Η εξέλιξη αυτή δεν ήταν τυχαία. Η Νέα Δημοκρατία εγκατέλειψε τις πρωτοβουλίες που έδειχναν θέληση και αυτοπεποίθηση όπως εκείνες για την αντιμετώπιση των ελληνοτουρκικών διαφορών ή την επίλυση του Κυπριακού. Προτίμησε να ακολουθήσει το προσδιορισμένο από φόβο δρόμο της παθητικής αναμονής για καλύτερες συνθήκες στο μέλλον. Διαμόρφωσε έτσι και πάλι ένα

διεθνές περιβάλλον ανασφάλειας για τη χώρα, όπου καθοριστικό είναι το τι θα πουν ή θα πράξουν άλλοι. Ο ρόλος μας περιορίζεται στο να αποφεύγουμε, να έχουμε αντιρρήσεις, να διαμαρτυρόμαστε. Συνήθως με κόστος.

Η επιμονή σε μια δήθεν «απογραφή» υπονόμεισε το κύρος της χώρας στην Ένωση. Ήταν μια πράξη μικροπολιτικής, αλλά και εμπάθειας που έδειξε στους εταίρους μας ότι η χώρα δεν μπορεί να έχει τη σοβαρότητα και τη συνέπεια που αρμόζει σε ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος. Έδειξε, ότι η πολιτική της ηγεσία προτιμά να ασχολείται με τις εσωτερικές διαμάχες, είναι κοντόφθαλμη και αγνοεί τις συνθήκες της ευρωπαϊκής πολιτικής. Το κύρος είναι κάτι που κερδίζεται με κόπο και χάνεται εύκολα. Το κύρος δεν είναι μόνο ένα ζήτημα εικόνας της χώρας και άρα μικρής ουσιαστικής σημασίας. Το κύρος μιας χώρας μεταφράζεται σε συγκεκριμένα οφέλη. Χωρίς κύρος πας στις διαπραγματεύσεις με περιορισμένες απαιτήσεις και φεύγεις με ακόμα πιο περιορισμένα αποτελέσματα. Σταδιακά μετατρέπεσαι σε απλό παρατηρητή. Αυτό ακριβώς που συμβαίνει τώρα.

Λίγο καιρό μετά την ολοκλήρωση της απογραφής, μετά από απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κυβέρνηση υποχρεώθηκε να καταγράψει τα χρέη των εξοπλισμών με τον ίδιο τρόπο ο οποίος εφαρμόζονταν τα προηγούμενα χρόνια από τις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ. Επιβεβαιώθηκε έτσι ότι η «απογραφή» ήταν ένα τέχνασμα. Εν τω μεταξύ, όμως, η ζημιά είχε γίνει. Η Ελλάδα είχε καταγραφεί ως αναξιόπιστη. Η Νέα Δημοκρατία, αναζωπύρωσε την κομματική αυθαιρεσία ως ένα διαχρονικό και ισχυρό παθογόνο χαρακτηριστικό του πολιτικού μας συστήματος. Και ένα μεγάλο

μέρος της κοινής γνώμης συμπέρανε ότι το κράτος είναι ένα «μαγαζί» που το παραλαμβάνει και το διαχειρίζεται πότε το ένα κόμμα, πότε το άλλο με το δικό του τρόπο και τους δικούς του κανόνες.

Το αποτέλεσμα πολλών παρομοίων χειρισμών που έγιναν στο διάστημα της τετραετίας είναι ότι οι πολίτες δεν γνωρίζουν, ποιους ισχυρισμούς μπορούν να εμπιστευθούν και ποιους όχι, τι πραγματικά συμβαίνει, που βρίσκεται η αλήθεια. Η κυβέρνηση μιλά για φορολογική μεταρρύθμιση που ωφέλησε τους πολίτες. Η κυβέρνηση μείωσε όμως κυρίως τους φόρους για τις επιχειρήσεις και τα υψηλά εισοδήματα επιβαρύνοντας τους ασθενέστερους με έμμεσους φόρους. Η κυβέρνηση επαίρεται για την αύξηση των εξαγωγών. Δεν αναφέρεται όμως στο έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών, που είναι κριτήριο της ανταγωνιστικότητας της χώρας. Το έλλειμμα έφτασε το 2006 πρωτόγνωρο ύψος. Η οικονομία ακολουθεί κατά τους διεθνείς οργανισμούς μια ιδιαίτερα επικίνδυνη πορεία. Σε ένα σύγχρονο κόσμο που επιδιώκει τη διαφάνεια η κυβέρνηση της χώρας έγινε πρωτεργάτης της αδιαφάνειας. Εθίζει τους πολίτες στη συγκάλυψη της αλήθειας.

του κράτους, όπως ονομάστηκε η Ν.Δ.,

Επανάδρυση δεν έγινε. Η κυβέρνηση επανίδρυσε το κράτος σε κατεύθυνση διαφορετική εκείνης που περίμεναν οι πολίτες. Υπονόμευσε συστηματικά το κύρος και την αξιοπιστία των θεσμών – από τις ανεξάρτητες αρχές, έως το σύστημα των Γενικών Εξετάσεων και από τα Ασφαλιστικά Ταμεία έως την Αστυνομία και την Πυροσβεστική Υπηρεσία. Τα σκάνδαλα των υποκλοπών, των απαγωγών των Πακιστανών και των ομολόγων, καθώς και τα σοβαρά προβλήματα σε Αστυνομία και Πυροσβεστική Υπηρεσία

οφείλονται στην αντίληψη ότι θεσμοί δεν υπάρχουν και ότι το κράτος είναι απλώς λάφυρο για βόλεμα των ημετέρων. Ιδίως στην περίπτωση των ομολόγων ο ίδιος ο κυβερνητικός και κρατικός μηχανισμός σχεδίασε κεντρικά ένα σύστημα για να πλουτίσουν στελέχη του, πράγμα που ποτέ άλλοτε δεν είχε συμβεί στη χώρα. Η επιστροφή και εγκαθίδρυση της παλαιοκομματικής νοοτροπίας μεγεθύνει τον κυνισμό και την επιδίωξη προσωπικού οφέλους με την βοήθεια πελατειακών σχέσεων. Δημιουργεί μια νοοτροπία που αποθαρρύνει και εμποδίζει την προσπάθεια. Οδηγεί σε κοινωνικές διακρίσεις και έντονες αντιπαλότητες.

Η σημερινή κυβέρνηση ταυτίζει την έννοια της μεταρρύθμισης με τη μεταρρυθμιστική συνθηματολογία. Στην πράξη δεν κάνει απολύτως τίποτα. Όμως, κανείς δεν γίνεται μεταρρυθμιστής και εκσυγχρονιστής με τα λόγια. Η μεταρρυθμιστική υποκρισία, κύριο χαρακτηριστικό αυτής της κυβέρνησης, εκφράζει την αδυναμία της να αντιληφθεί τις ανάγκες της εποχής, το τι συμβαίνει γύρω μας και το τι πρέπει να γίνει στη χώρα. Θέλει να δείχνει ότι προχωρεί ενώ ταυτόχρονα επιδιώκει να συντηρεί, να αποκρούει τη μεταβολή, να προλαβαίνει την αμφισβήτηση του παγιωμένου που την εξυπηρετεί. Χάνουμε έτσι χρόνο. Χάνουμε ευκαιρίες. Και αδιαφορούμε για τους αυξανόμενους κινδύνους που ο χαμένος χρόνος και οι χαμένες ευκαιρίες περικλείουν. Ο εκσυγχρονισμός και η μεταρρύθμιση απαιτούν σκληρή και συστηματική δουλειά, διαρκή διάλογο με την κοινωνία και ολοκληρωμένο πολιτικό σχέδιο με σαφείς στόχους. Και είναι βέβαιο ότι η Ελλάδα χρειάζεται πραγματικό εκσυγχρονισμό και όχι μια ακατάσχετη διαχείριση εικόνας. Χρειάζεται μεταβολές και όχι μια εικονική πραγματικότητα μεταβολών.

Η συνεχής επίκληση του «πολιτικού πολιτισμού» από τη Νέα Δημοκρατία αρχικά σκοπό είχε να ξεχαστεί η συμπεριφορά της ως αντιπολίτευση. Ως αντιπολίτευση δεν είχε πρόβλημα να υβρίζει και να συκοφαντεί τους αντιπάλους της. Αργότερα ο πολιτικός πολιτισμός προβλήθηκε για να αυτοεπαινεθεί η κυβέρνηση για τις προσκλήσεις της προς στελέχη των άλλων κομμάτων και τη συμμετοχή σε εκδηλώσεις τους. Αλλά «ο πολιτικός πολιτισμός», όπου ύβρεις και φιλικές σχέσεις εναλλάσσονται κατά περίπτωση σύμφωνα με τις πολιτικές επιδιώξεις της στιγμής, είναι υποκρισία. Το μήνυμα προς τους πολίτες είναι: οι καπάτσοι δικαιούνται να εμπαίζουν τους καλόπιστους.

Αποτέλεσμα της κυβερνητικής στάσης είναι η γενικότερη ηθική απαξίωση του πολιτικού λόγου. Η διαδικασία προκήρυξης των εκλογών αποτέλεσε αποκορύφωμα ενός ανειλικρινούς και υποκριτικού πολιτικού χειρισμού.

Η κυβέρνηση λίγο καιρό πριν τις 17 Αυγούστου εξάγγειλε διάφορα μέτρα και ταυτόχρονα κατέθεσε σχέδια νομοθετικών διατάξεων για την εφαρμογή τους στη Βουλή. Από τις μεταγενέστερες εξελίξεις έγινε φανερό, ότι όταν κατέθετε τα νομοσχέδια ήξερε ότι δεν επρόκειτο να ψηφισθούν τα νομοσχέδια. Αμφιβολία είχε μόνο ως προς το θέμα της ακριβούς ημερομηνίας των εκλογών. Τα νομοσχέδια, σκόπευαν μόνο σε εντυπώσεις. Η ανειλικρίνεια συνεχίστηκε. Για να δικαιολογήσει την άμεση διεξαγωγή των εκλογών επικαλέστηκε την ανάγκη ψήφισης ενός προϋπολογισμού που θα αντιμετώπιζε τις υπάρχουσες δυσκολίες εξεύρεσης πόρων. Όμως λίγους μήνες πριν είχε δηλώσει, ότι είχαν λυθεί πια τα

προβλήματα που προέκυψαν από την «κακή διαχείριση» του ΠΑΣΟΚ και ήταν σε θέση να εφαρμόσει το πρόγραμμά της.

Παιχνίδια εντυπώσεων, ισχυρισμοί που δημιουργούν σκόπιμη σύγχυση, κυνισμός και αδιαφορία έχουν άμεση επίπτωση στην αντίληψη του πολίτη για τη σοβαρότητα της πολιτικής και των πολιτικών. Ενισχύουν την πεποίθησή του ότι η πολιτική είναι εμπαιγμός, κόλπα και έλλειψη ενδοιασμών. Γι' αυτό και ο πολίτης θεωρεί ότι δικαιούται να παραβλέπει τους οποιαδήποτε κανόνες όταν έχει τη δυνατότητα. Η ηθική απαξίωση υπό τις συνθήκες αυτές δεν έχει τέλος.

Το αποτέλεσμα της όλο και μεγαλύτερης διάστασης μεταξύ λόγων έργων είναι ότι οι πολίτες που αδιαφορούν πλήρως για την πολιτική είναι σήμερα περισσότεροι από ποτέ. Η απομάκρυνση της κοινωνίας από τα κοινά οδηγεί όμως σε μια κοινωνία που δεν ενδιαφέρεται να αλλάξει, δεν μπορεί να προχωρήσει στο μέλλον, οδηγεί σε μια κοινωνία φοβική και ευάλωτη στις εξωτερικές αλλαγές. Δημιουργεί τις προϋποθέσεις για ένα αυταρχικό καθεστώς.

Το πλέον ανησυχητικό είναι ότι έχει αυξηθεί ο βαθμός διακινδύνευσης σε όλα τα επίπεδα. Οι χειρότερες ζημιές και καταστροφές γίνονται απροσδόκητα και απροειδοποίητα. Οφείλονται όμως σε λάθη που συσσωρεύονται αθόρυβα, αργά και σταθερά. Η καταστροφή της Πάρνηθας και η δραματική επιβάρυνση της ατμόσφαιρας μέσα στην οποία ζει και εργάζεται σχεδόν ο μισός ελληνικός πληθυσμός έγινε μέσα σε ένα βράδυ. Οφείλεται όμως στην σταδιακή εγκαθίδρυση μιας αρνητικής

νοοτροπίας που διέβρωσε όλες τις υγιείς δομές και αργά, σταθερά, και αθόρυβα απενεργοποίησε τις αυξημένες δυνατότητες και την υψηλή επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα που είχε αποκτήσει η Πυροσβεστική Υπηρεσία μετά από πολύ κόπο και χρόνο. Το άσχημο είναι ότι αυτή η αρνητική και επικίνδυνη νοοτροπία απλώνεται αυτά τα χρόνια σε όλο το φάσμα της διοίκησης, σε τομείς επιτελικούς, νευραλγικούς, καθοριστικούς για το μέλλον της χώρας και των πολιτών.

Στα χρόνια της διακυβέρνησης από το ΠΑΣΟΚ επιδιώξαμε να περιορίσουμε και να ανατρέψουμε οριστικά νοοτροπίες και συμπεριφορές υστέρησης. Επιδιώξαμε την δημιουργία μιας Ισχυρής Κοινωνίας. Κι όταν λέγαμε «Ισχυρή Κοινωνία» δεν εννοούσαμε μόνον μια κοινωνία με περισσότερη ευημερία, αλλά και μια ενεργό και ώριμη κοινωνία πολιτών, που εγκαταλείπει την προσκόλληση στον κομματισμό και τον ατομισμό. Μια ενεργό κοινωνία που αναπτύσσει σύγχρονη συλλογική συνείδηση και διαμορφώνει ενεργά ένα νέο πρόσωπο, ένα νέο χαρακτήρα και μια νέα θέση στον κόσμο για την Ελλάδα, για την οικονομία, για τον κάθε πολίτη ξεχωριστά.

Το μήνυμα που στέλνει η ίδια η πραγματικότητα είναι σαφές: Η Ελλάδα πρέπει να αλλάξει πορεία το ταχύτερο. Η πολιτική δεν είναι ένα καλοσχεδιασμένο σύνολο υποσχέσεων που δεν εκπληρώνονται. Δεν είναι, δεν πρέπει και δεν μπορεί να είναι η συστηματική καλλιέργεια της πλάνης. Η προκοπή του πολίτη, του νέου, του επαγγελματία δεν γίνεται με εντολές από υπουργικά και κομματικά γραφεία. Ο ικανός και δραστήριος προοδεύει χάρη στη δική του δουλειά. Η οικονομική και κοινωνική πολιτική δεν

υποκαθιστά την ατομική προσπάθεια. Είναι αυτή όμως που διαμορφώνει το πλαίσιο μέσα στο οποίο η ατομική προσπάθεια μπορεί να αποδώσει καρπούς.

Όσα συμβαίνουν σήμερα είναι μια ισχυρή παρότρυνση σε μας όλους να αντιδράσουμε. Η Ελλάδα μπορεί ξανά να βρει το θάρρος, την ικανότητα και τον βηματισμό της στον σύγχρονο κόσμο. Μπορούμε να πετυχαίνουμε το μέγιστο αντί να αρεσκόμαστε στο ελάχιστο και να το παρουσιάζουμε ως δήθεν «επιτυχία». Η Ελλάδα και ο ελληνικός λαός μπορεί και πρέπει να σταματήσουν να είναι όμηροι της εικόνας, του κούφιου λόγου, της ανικανότητας και της πολιτικής ακινησίας.

Η ψήφος μας στις εκλογές δεν είναι ποτέ ουδέτερη και ποτέ χωρίς σημασία. Η απομάκρυνση της Νέας Δημοκρατίας από την κυβέρνηση θα συμβολίσει την κατηγορηματική απόρριψη της επιστροφής στο χτες και θα αποτελέσει την κυριότερη προϋπόθεση για μια Ελλάδα που προχωρά με ασφάλεια, με σχέδιο και με αυτοπεποίθηση στο μέλλον.